

CIRCULAIR BOUWPRODUCT? CHECK HET BIJ DE BRON

BART JAN POMPEN
CARLISLE® CONSTRUCTION MATERIALS BV

RELATIE TUSSEN DUURZAAM & LEVENSDUUR ?

RELATIE TUSSEN
DUURZAAM & CIRCULAITEIT ?

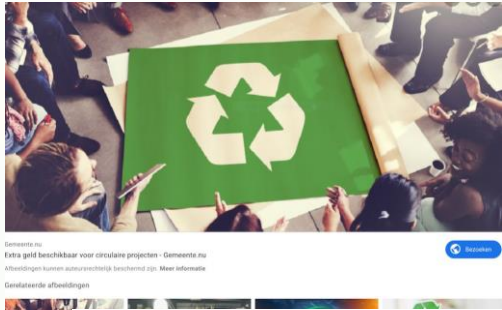

**Rotterdam
Circulair**

Zo wil het kabinet de circulaire economie gaan stimuleren

Heezen werkt in Brunssum aan 'één van de meest circulaire projecten van Nederland'

De wijk Treebeek in Brunssum wordt op grote schaal opnieuw ingericht. 96 portieketagewoningen aan het Treebeekplein moeten om die reden plaats maken voor 51 nieuwbouwwoningen. De portieklats worden door Heezen

80 miljoen extra voor circulaire projecten.

voor circulaire projecten.

10 10 2019
DUIN EN DRA, CIRCULAIRE ECONOMIE: FLINK GELPVED/GEINVESTED GRONDSTOFFEN KETENINTEGRATIE
MAAKINDUSTRIE, MATERIAALINNOVATIES/COMPOSITEN, REFURBISHEN, REGIO MOEDEN
KETSIDE VERPAKKING INDUSTRIE, WAARDEKETENS

het kabinet heeft een bedrag van € 80 miljoen
in 2019 en 2020. De
om pr...

het kabinet heeft een bedrag van € 80 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de circulaire economie in 2019 en 2020. Daarmee krijgen bedrijfsleven en decentrale overheden een impuls om te investeren aan de CO₂-reductieopgave.

beschikbaar voor
ten

VACATURES

- Process Control & Instrumentation Engineer
- Technicians
- Plant Manager
- HR Administrators
- Process Engineer
- Senior Petroleum Engineer (G&G)
- Turn Around Manager
- Design Group
- Technical Project
- IPIG
- P&C engineer
- HSE

projecten bijdragen aan een economie zonder afval en daarmee CO2-reductie.

Maar het aantal projecten moet omhoog. Landelijk is het doel om te groeien wordt bereikt. Voor Drenthe betekent dat dat er in de nabije toekomst tiental

Reductie afvalberg

CARLISLE
CM EUROPE

Duurzaam Gebouwd
Congres

WELKE DEFINITIE GEVEN WIJ NU AAN ‘CIRCULARITEIT’ ?

- ① REDENERING VANUIT NATUUR PERSEPECTIE
- ② REDENERING VANUIT ECONOMISCH PERSPECTIEF

REDENERING VANUIT NATUUR PERSEPECTIE

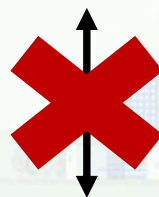
*Circulariteit gaat uit van een wereld zonder afval.
In een circulaire economie zorgen we dat grondstoffen,
onderdelen en producten hun waarde houden.*

REDENERING VANUIT ECONOMISCH PERSPECTIEF

Een circulaire economie is een economisch en industrieel systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem.

*Circulariteit gaat uit van een wereld zonder afval.
In een circulaire economie zorgen we dat
grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde
houden.*

*Een circulaire economie is een economisch en industrieel systeem
waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en
waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het
systeem.*

THOMAS RAU:

Circulariteit gaat uit van een wereld zonder afval. In een circulaire economie zorgen we dat grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde houden.

*“Heel Nederland is ineens helemaal circulair geworden. **Begrip komt echter van begrijpen** en het lijkt me verstandig als we eerst een poging doen te begrijpen wat circulariteit precies inhoudt. Iedereen laat daar nu zijn **eigen definitie** op los waardoor de verwarring maximaal is en **iedereen claimt het zonder het echt te doen.**”*

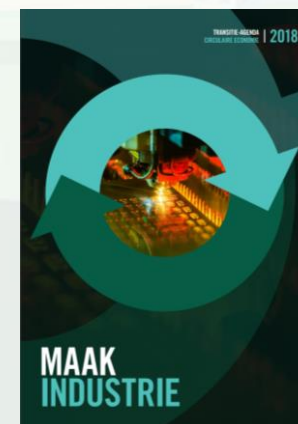
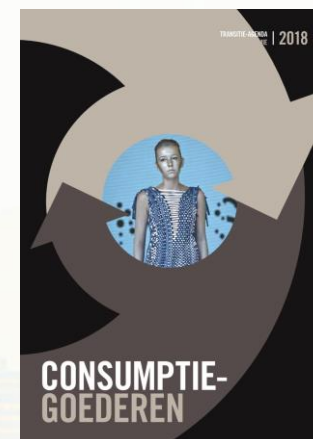
Een circulaire economie is een economisch en industrieel systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem.

Circulariteit staat voor het honderd procent eliminieren van afval. We kunnen het bouwproces zo organiseren dat afval nooit meer voorkomt.

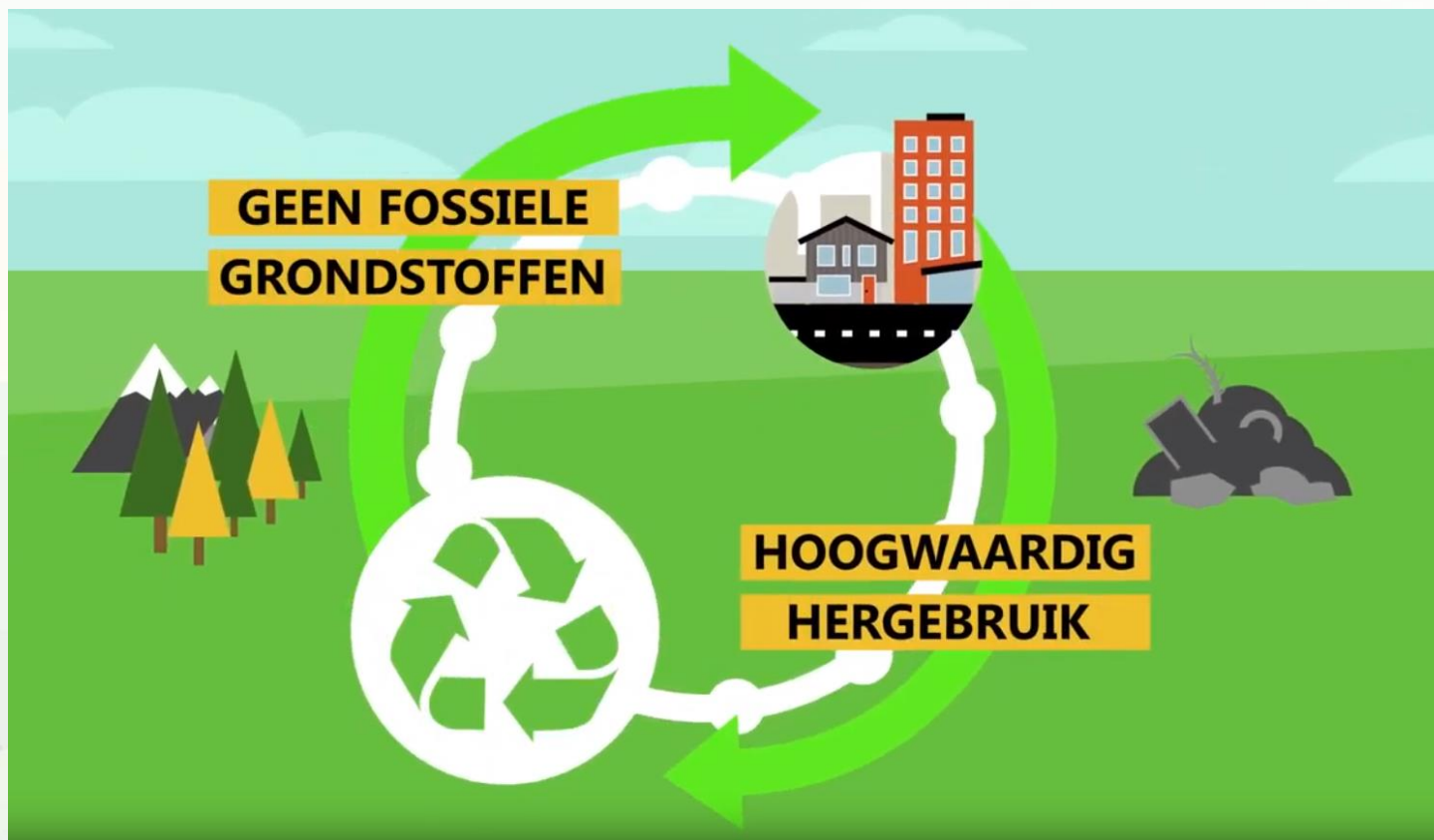

Vijf transitie agenda's

REDUCTIE CO2

*Een circulaire economie is een economisch en industrieel systeem waarin **geen eindige grondstofvoorraden** worden uitgeput en waarin reststoffen **volledig opnieuw** worden ingezet in het systeem.*

PROJECT: TRIODOS BANK

Website Rau:

Circulariteit faciliteert toekomst

RAU Architecten ziet een circulair gebouw als een **tijdelijke samenvoeging** van producten, componenten en materialen met een gedocumenteerde identiteit. De herkomst en de geplande herbestemming van alle producten, componenten en materialen zijn hierbij **nauwkeurig gedocumenteerd** om deze in de toekomst eenvoudig een nieuwe huisvesting te kunnen bieden.

CIRCULARITEIT IN DEFINITIE BIJ PROJECT: TRIODOS BANK

Circulariteit in theorie RAU voor Triodos Bank: o.m. (re)montabel

- *Is dit nieuw?*
- *Unitbouwers doen dit al jaren!*

Circulariteit in theorie volgens de overheid (herwinnen grondstoffen)

- *Moeten we van de houten constructie, weer 'bomen maken'*
- *Andere is het Re- of Upcycling en geen circulariteit*
- *Dat is niet logisch*

THOMAS RAU:

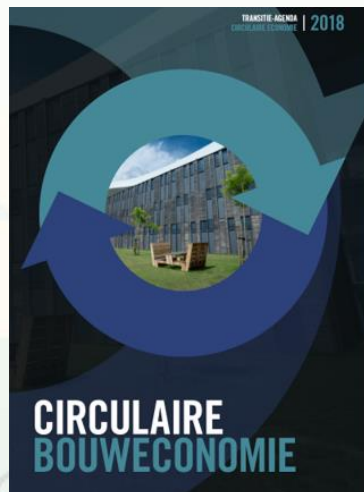
Circulariteit gaat uit van een wereld zonder afval. In een circulaire economie zorgen we dat grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde houden.

*“Heel Nederland is ineens helemaal circulair geworden. **Begrip komt echter van begrijpen** en het lijkt me verstandig als we eerst een poging doen te begrijpen wat circulariteit precies inhoudt. Iedereen laat daar nu zijn **eigen definitie** op los waardoor de verwarring maximaal is en **iedereen claimt het zonder het echt te doen.**”*

Een circulaire economie is een economisch en industrieel systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem.

Circulariteit staat voor het honderd procent eliminieren van afval. We kunnen het bouwproces zo organiseren dat afval nooit meer voorkomt.

Transitie agenda's

4. ACTIES EN INTERVENTIES.

In dit hoofdstuk formuleren we concrete acties en interventies voor de Agenda 2018-2021. Dit doen we aan de hand van de in het vorige hoofdstuk geformuleerde speerpunten.

4.1 MARKTONTWIKKELING.

Activiteiten die erop gericht zijn inzicht te krijgen in de marktontwikkeling en de vraag naar circulair bouwen te stimuleren, zijn nodig. We willen deze vraag zodanig aanwakken, dat er in 2021 een markt is ontstaan die levensvatbaar is. Initiatieven om circulair uit te vragen, worden versterkt.

ALLE UITVRAGEN VAN DE OVERHEID ZIJN CIRCULAIR IN 2023, TENZIJ ...

Vanaf 2023 zullen alle uitvragen van de overheid, op Rijk, provinciaal en gemeentelijk niveau, circulair, tenzij dit niet (volledig) mogelijk is.

ALLE OVERHEIDSAANBESTEDINGEN CIRCULAIR IN 2030.

Vanaf 2030 zullen alle overheidsaanbestedingen circulair zijn. De contractvormen zullen hierop aansluiten. Overheden gaan daadwerkelijk circulair inkopen en voor de invoering van het circulair inkopen een concreet tijdspad aangeven. Overheidsopdrachtgevers in de GWW en B&U zullen het instrumentarium dat daarvoor nodig is ontwikkelen, gezamenlijk en in gesprek met de markt. Daarvoor zetten ze pilots en experimenten op en creëren ze een 'leeromgeving' om opgedane kennis te verspreiden. Met marktpartijen en opdrachtgevers in het semipublieke domein wordt afgesproken wanneer dit ook voor hen geldt.

AANPAK REDUCTIE CO₂-UITSTOOT IN DE BOUW.

We gebruiken de verduurzaming van de gebouwde omgeving als katalysator voor circulaire bouw. We sluiten aan bij het doel van De Bouwagenda – de nieuwbouw van één miljoen woningen in tien jaar – door die zoveel mogelijk circulair uit te voeren. Ook de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad gaan we zoveel mogelijk circulair aanpakken, inclusief de apparatuur in de keukens en de tapwatervoorziening van de badkamer. Hetzelfde geldt voor de andere deelmarkten die De Bouwagenda wil verduurzamen, zoals scholen en andere utiliteitsgebouwen. Door gelijk op te trekken met De Bouwagenda, kan de circulaire agenda uiteindelijk leiden tot het reduceren van de CO₂-uitstoot voor de bouw, van productie, fabricage tot gebruiksfase en het transport ten behoeve van de sector, tot nul. Dit betekent een reductie van circa 107 megaton CO₂-eq* per jaar, zowel voor de B&U als de GWW. In 2030 zal de uitstoot gehalveerd zijn, hetgeen een reductie betekent van 50% (53 megaton CO₂-eq). De realisatie van deze opgave vergt nader onderzoek. Uiterlijk in 2021 zal duidelijk zijn hoe de reductie kan plaatsvinden en welke acties we daarvoor moeten ondernemen.

UITERLIJK IN 2020 BESLUIT OVER EEN VERPLICHT MATERIALENPASPOORT.

Een eerste stap op deze weg is inzicht verkrijgen in de materialen en grondstoffen die in gebouwen en werken zijn verwerkt, bijvoorbeeld door middel van een materialenpaspoort. Overheidspartijen op alle schaalniveaus, nemen het voortouw door de meerwaarde van zo'n systematiek en de randvoorwaarden voor succesvolle ontwikkeling en implementatie, te verkennen in projecten en pilots. Te beginnen met nieuwbouw (B&U én GWW) en met het geleidelijk uitbreiden naar bestaande gebouwen en werken. Daarbij wordt rekening gehouden met reeds bestaande initiatieven, zoals het Madaster en BIM. Uiterlijk in 2020 wordt vastgesteld in welke gevallen een systematiek verplicht wordt. Met marktpartijen en opdrachtgevers in het semipublieke domein worden afspraken gemaakt, over wanneer dit ook voor, met name, gebouwen geldt in het (semi)private domein. Daarbij moeten we goed kijken wat het potentieel is voor hergebruik van de diverse materialen en componenten.

SUBSIDIE VOOR CIRCULAIRE BUSINESS- EN VERDIENMODELLEN.

De Rijksoverheid komt met een subsidiemogelijkheid voor tijdelijke financiële ondersteuning op individueel bedrijfsniveau van circulaire business- en verdienmodellen. Overheden en marktpartijen onderzoeken gezamenlijk welke modellen inzetbaar zijn voor welke productcategorieën of specifieke omstandigheden. Daarbij zal in overleg met financiers, de financierbaarheid en met regelgevers de juridische haalbaarheid worden besproken. Bovendien dienen de boekhoudkundige regels (IFRS), binnen de financiële kaders, in lijn te komen met deze modellen.

OPZET PILOTS VOOR PRODUCTENVERANTWOORDELIJKHEID.

Marktpartijen starten een onderzoek naar de mogelijkheden om productenverantwoordelijkheid te vergroten. Ze inventariseren belemmeringen en formuleren een plan van aanpak. Daarvoor zal eventueel regelgeving ruimte moeten bieden. En er worden pilots opgezet. In 2021 zullen verschillende ketens bekend zijn met dergelijke systemen en deze actief aanbieden aan opdracht gevende partijen.

* Brac Circular Construction, The Foundation under a renewed sector ABN AMRO, december 2014

UITERLIJK IN 2020 BESLUIT OVER EEN VERPLICHT MATERIALENPASPOORT.

Een eerste stap op deze weg is inzicht verkrijgen in de materialen en grondstoffen die in gebouwen en werken zijn verwerkt, bijvoorbeeld door middel van een materialenpaspoort. Overheidspartijen op alle schaalniveaus, nemen het voortouw door de meerwaarde van zo'n systematiek en de randvoorwaarden voor succesvolle ontwikkeling en implementatie, te verkennen in projecten en pilots. Te beginnen met nieuwbouw (B&U én GWW) en met het geleidelijk uitbreiden naar bestaande gebouwen en werken. Daarbij wordt rekening gehouden met reeds bestaande initiatieven, zoals het Madaster en BIM. Uiterlijk in 2020 wordt vastgesteld in welke gevallen een systematiek verplicht wordt. Met marktpartijen en opdrachtgevers in het semipublieke domein worden afspraken gemaakt, over wanneer dit ook voor, met name, gebouwen geldt in het (semi)private domein. Daarbij moeten we goed kijken wat het potentieel is voor hergebruik van de diverse materialen en componenten.

.....componenten en materialen zijn hierbij **nauwkeurig gedocumenteerd** om deze in de toekomst eenvoudig een nieuwe huisvesting te kunnen bieden.

WE HEBBEN HET CONTINU OVER PRODUCTEN !

**MAAR WAAR IS DAN DE INBRENG
VAN DE PRODUCENT ?**

WERELDWIJD

27 PRODUCTIE LOCATIES

14000 + MEDEWERKERS

4.5 MILJARD - 2018

CCM-EU

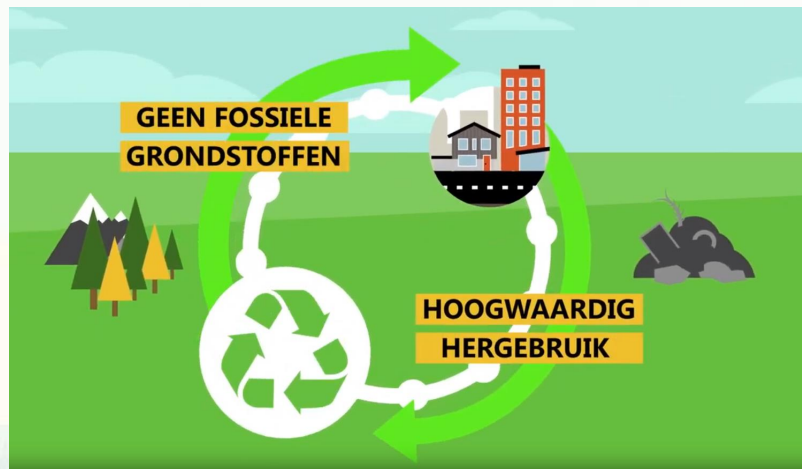
8 PRODUCTIE LOCATIES

500 MEDEWERKERS

141 MILJOEN - 2018

ALLEMAAL
'DATA-DRIVEN'

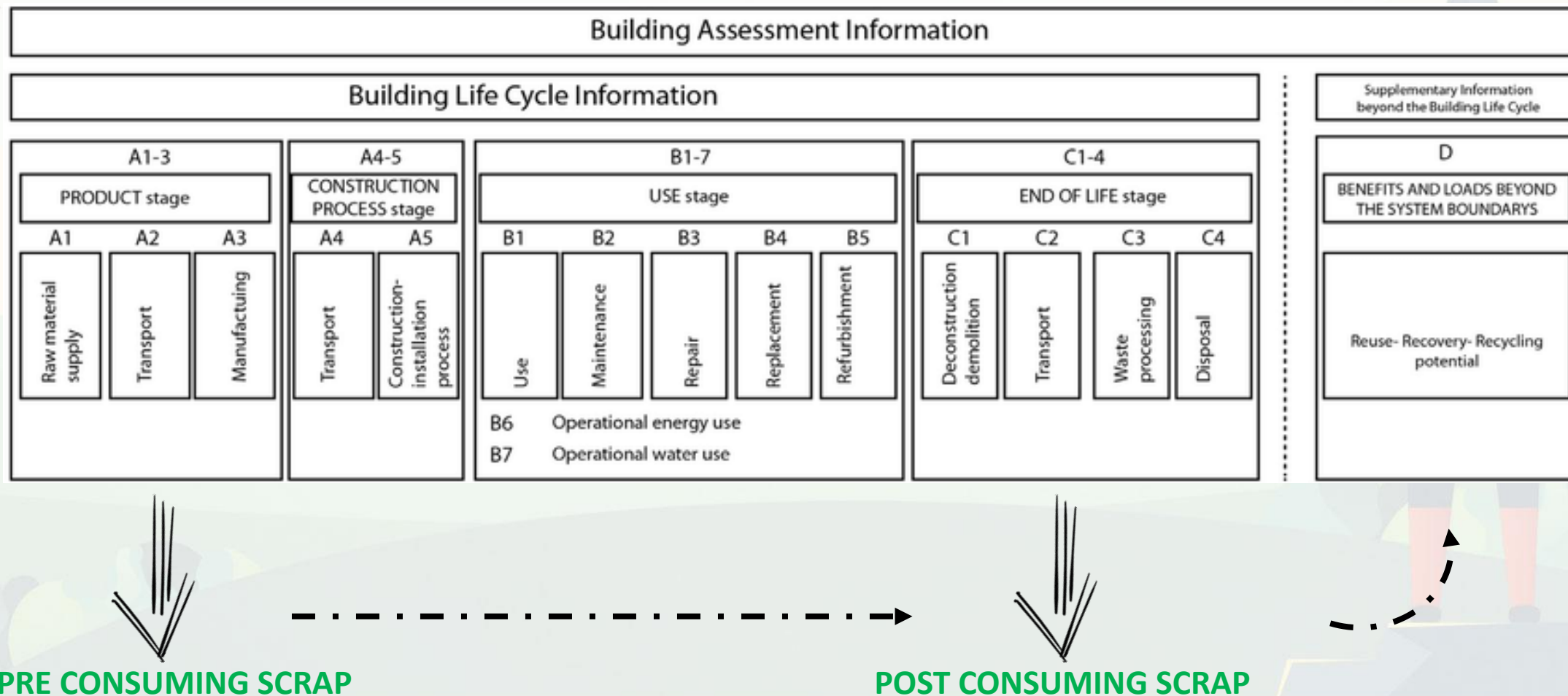
BIM MODEL

EEN MILIEU-
DATABASE

THOMAS RAU:

Circulariteit staat voor het honderd procent eliminieren van afval. We kunnen het bouwproces zo organiseren dat afval nooit meer voorkomt.

Dat wordt dus al lastig als je vanuit de productie van een bouwproduct redeneert !

Building Assessment Information															
Building Life Cycle Information												Supplementary Information beyond the Building Life Cycle			
A1-3 PRODUCT stage			A4-5 CONSTRUCTION PROCESS stage		B1-7 USE stage					C1-4 END OF LIFE stage				D BENEFITS AND LOADS BEYOND THE SYSTEM BOUNDARIES	
A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5	C1	C2	C3	C4	Reuse- Recovery- Recycling potential	
Raw material supply	Transport	Manufacturing	Transport	Construction- installation process	Use	Maintenance	Repair	Replacement	Refurbishment	Deconstruction demolition	Transport	Waste processing	Disposal		
					B6	Operational energy use									
					B7	Operational water use									

experts in
sustainability
nibe

Nationale
Milieu DATABASE

ALLEMAAL
'DATA-DRIVEN'

BIM MODEL

EEN MILIEU-
DATABASE

ZOEKEN IN MILIEUCLASSIFICATIES

Zoek

MENU

HOME

PRODUCTEN GEBOUW

- ▷ 13 Bodemvoorzieningen
- ▷ 16 Funderingsconstructie
- ▷ 21 Buitenwanden
- ▷ 22 Binnenwanden
- ▷ 23 Vloeren
- ▷ 24 Trappen en hellingen
- ▷ **27 Daken**
- ▷ 28 Hoofddraagconstructies
- ▷ 31 Buitenwandopeningen
- ▷ 32 Binnenwandopeningen
- ▷ 34 Balustrades en leuningen
- ▷ 40 Afwerkingen
- ▷ 52 Afvoeren
- ▷ 53 Waterleidingen
- ▷ 54 Gasleidingen
- ▷ 57 Luchtbehandeling
- ▷ 60 Elektrotechnische voorzieningen
- ▷ 90 Terreinvorzieningen

PRODUCTEN INTERIEUR

INSTALLATIES

Classificatietabel: DAKBEDEKKING PLAT DAK, MECHANISCH BEVESTIGD

47.04

Schaduwkosten

Bron2Bron

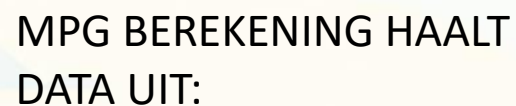
Bouwkosten

Functionele eenheid ⁱ

1m2 dakbedekking incl. bevestigingsmaterialen van een waterdicht plat of flauw hellend dak met een maximale hellingshoek van 20° die minimaal voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit, op basis van een dak van 1000 m2 (40x25 m2) als representatief geldend voor dakoppervlakken van meer dan 50 m2. De gehanteerde beschouwingsperiode is 75 jaar.

Tabel met milieuklasse ⁱ en schaduwkosten ⁱ

Product	Milieu klasse	Schaduw kosten
EPDM-membraan (1,5 mm); mechanisch bevestigd & gelijmd	1a	€ 1,10
EPDM-membraan (1,5 mm); mechanisch bevestigd & gelast	1a	€ 1,13
POCB (3,2 mm), met retoursysteem; mechanisch bevestigd	1b	€ 1,39
Zinkplaten (0,8 mm)	1c	€ 1,67
Aluminium (0,7 mm); profiel-gecoat	1c	€ 1,71
TPO-banen (1,2 mm); mechanisch bevestigd	2b	€ 2,19
PVC-banen (1,5 mm); mechanisch bevestigd	2b	€ 2,22
EPDM, sbs cachering (2,5 mm); mechanisch bevestigd	2b	€ 2,22
Staal verzinkt (0,8 mm); trapezium	2b	€ 2,35
Plant aardig membraan; enkel laags (3,0 mm); mechanisch bevestigd	2c	€ 2,71
Bitumen-APP; tweelaags (7 mm) - mechanisch bevestigd	4a	€ 5,87
Bitumen-SBS; tweelaags (7mm) - mechanisch bevestigd	4b	€ 6,29

[illegible]

PRAKTIJK VOORBEELD

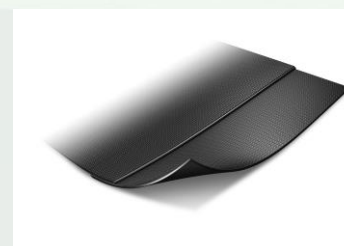

METAFOOR

EPDM FOLIE

POLYMEER

PLASTOMEER

VULCANISEREN

ELASTOMEER- EPDM

METAFOOR

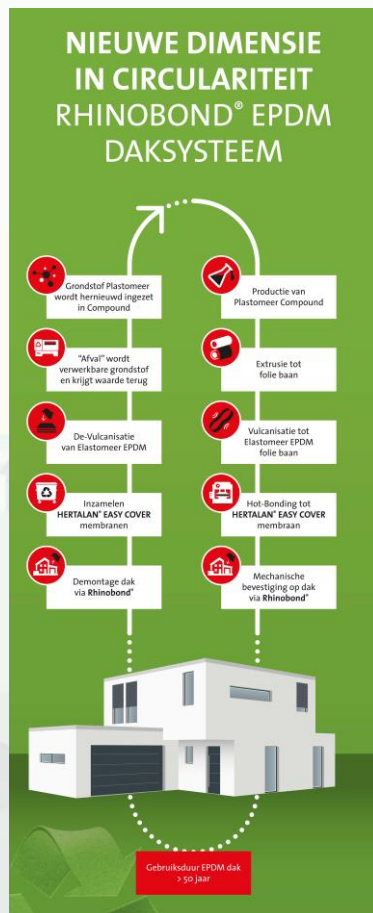
EPDM FOLIE

PLASTOMEER

ELASTOMEER- EPDM

GESLOTEN CIRKEL -

**OPTINALE VORM VAN
CIRCULARITEIT**

PRODUCTIE PLASTOMEER

VULCANISATIE TOT ELASTOMEER BAAN | EPDM

MONTAGE OP HET DAK

NA GEBRUIKSDUUR, DEMONTAGE VAN HET DAK

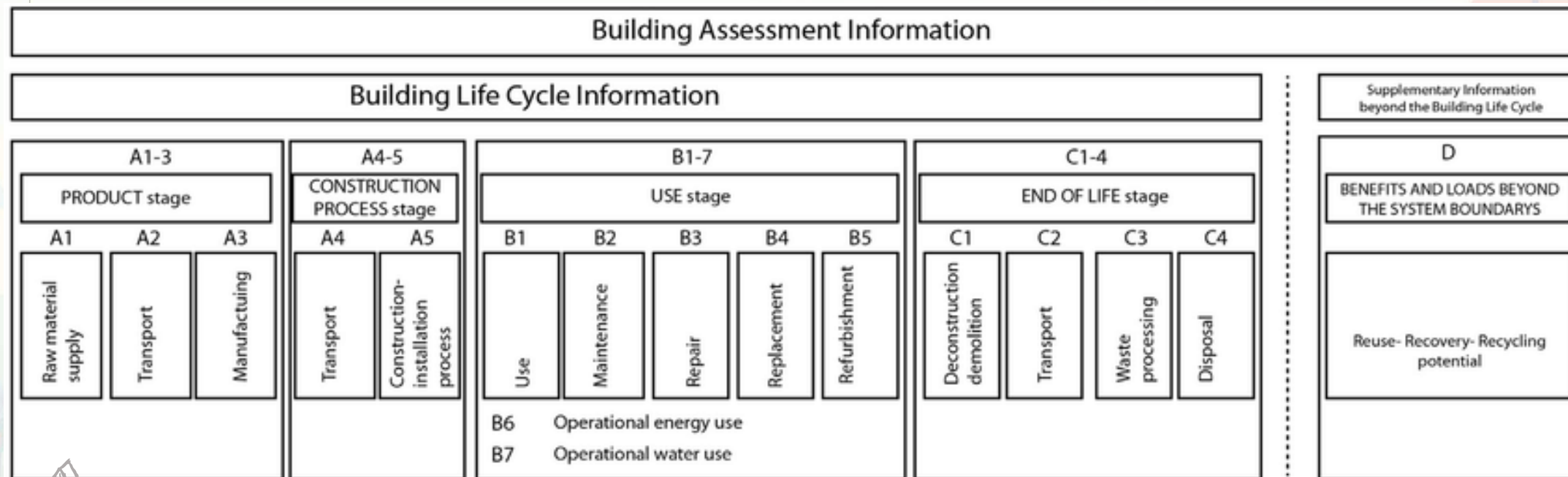
DE-VULCANISATIE TOT PLASTOMEER MENGSEL

HERNIEUWDE INZET IN PRODUCTIE MENGSELS

INVLOED CIRCULARITEIT OP L.C.A.

Minder “virgin” Raw Material benodigd. Betere L.C.A.

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

MIA \ Vamil

Brochure en Milieulijst 2020

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen

**VERLEG DE
TOEKOMST**
met HERTALAN®
EPDM

FISCAAL VOORDEEL
met HERTALAN® EPDM dakbedekking
profiteren van de MiaVamil regeling

Sinds 2019 is het mogelijk om met de toepassing van EPDM dakbedekking een aanzienlijk fiscaal voordeel te halen.

De overheid wil namelijk investeringen in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen stimuleren en heeft hiervoor twee investeringsregelingen beschikbaar gesteld. Als ondernemer kunt u financieel voordelig investeren in milieuvriendelijke dakbedekking door gebruik te maken van: De regeling Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de regeling willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil).

www.hertalan.nl

ONZE VISIE

*“Heel Nederland is ineens helemaal circulair geworden.
Begrip komt echter van begrijpen en het lijkt me verstandig als we eerst een poging doen te begrijpen wat circulariteit precies inhoudt.
Iedereen laat daar nu zijn **eigen definitie** op los waardoor de verwarring maximaal is en iedereen claimt het zonder het echt te doen.”*

RAU: MISSIE

WIJ: VISIE

CIRCULAIR BOUWPRODUCT? CHECK HET BIJ DE PRODUCENT !

Bedankt voor uw aandacht